

D en Bosch

R osmalen

E ngelen / Bokhoven

V inkel

E mpel

N uland

Dé partij voor jou en mij!

Verkiezingsprogramma

gewoon ge-DREVEN

2018 – 2022

Inleiding

Waar staan wij met *gewoon ge-DREVEN* nou eigenlijk voor?

Als lokale partij kunnen wij ons sterk maken voor lokale vraagstukken.

- ✓ Dé partij voor jou en mij!
- ✓ Dáár gaat het juist om in de gemeentepolitiek.
- ✓ Wij zijn niet gebonden aan opgelegde doelen en afspraken van landelijke partijen. Wij kiezen voor onze inwoners uit alle kernen van onze gemeente.
- ✓ Ons netwerk is landelijk omdat de Onafhankelijke SenaatsFractie (OSF) voor de lokale partijen een vertegenwoordiging heeft in de Eerste Kamer.
- ✓ Daarnaast hebben we contacten met de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) op landelijk niveau.
- ✓ Wij staan voor jou en dit komt terug in onze naam.

gewoon ge-DREVEN;

D en Bosch
R osmalen
E ngelen / Bokhoven
V inkel
E mpel
N uland

gewoon ge-DREVEN is dus **in ieders belang**

gewoon ge-DREVEN is een partij die de inwoners kent en weet welke wensen er zijn binnen de verschillende kernen van de gemeente. Leden van de fractie zijn goed bereikbaar en toegankelijk voor de inwoners. We zijn er in ieders belang.

Kieslijst

Onze aspirant raadsleden / de kieslijst van *gewoon ge-DREVEN* bestaat uit een veelzijdige lijst met mensen uit diverse kernen die je als kiezer het vertrouwen geeft voor de toekomst.

Met dit gedreven team willen wij jullie belangen behartigen in de gemeenteraad van 's-Hertogenbosch.

Ons politieke werk doen we dagelijks met veel plezier!

Wij zijn ervan overtuigd dat we met *gewoon ge-DREVEN* onze prachtige stad, de dorpen en alle andere kernen mooier, beter, veiliger, milieuvriendelijker, kortom gewoon nog leefbaarder kunnen maken.

Hoe werken wij?

- Door goed te luisteren en te vragen naar wat jij belangrijk vindt.
- Door ons te laten informeren op basis van feiten, zodat we voor alle betrokkenen een zorgvuldige afweging kunnen maken.
- Jouw inbreng is belangrijk. *gewoon ge-DREVEN*; dat zijn we samen.

Wie zijn wij?

- Sjef van Creij, Rosmalen.
- Peter Roozen, Nuland.
- Marco Dingemans, Orthen/Den Bosch.
- Iris de Liefde, Den Bosch.
- Peter Konings, Rosmalen.
- Henk-jan Pennings, Rosmalen.
- Jo van Lokven, Vinkel.
- William Meijer, De Grootte Wielen.
- Wilma van Creij, Rosmalen.
- Bart van Gerven, Kruisstraat.

Op onze facebookpagina en website stellen we onze kandidaten aan je voor.

Kom daarom naar de stembus
en kies voor:

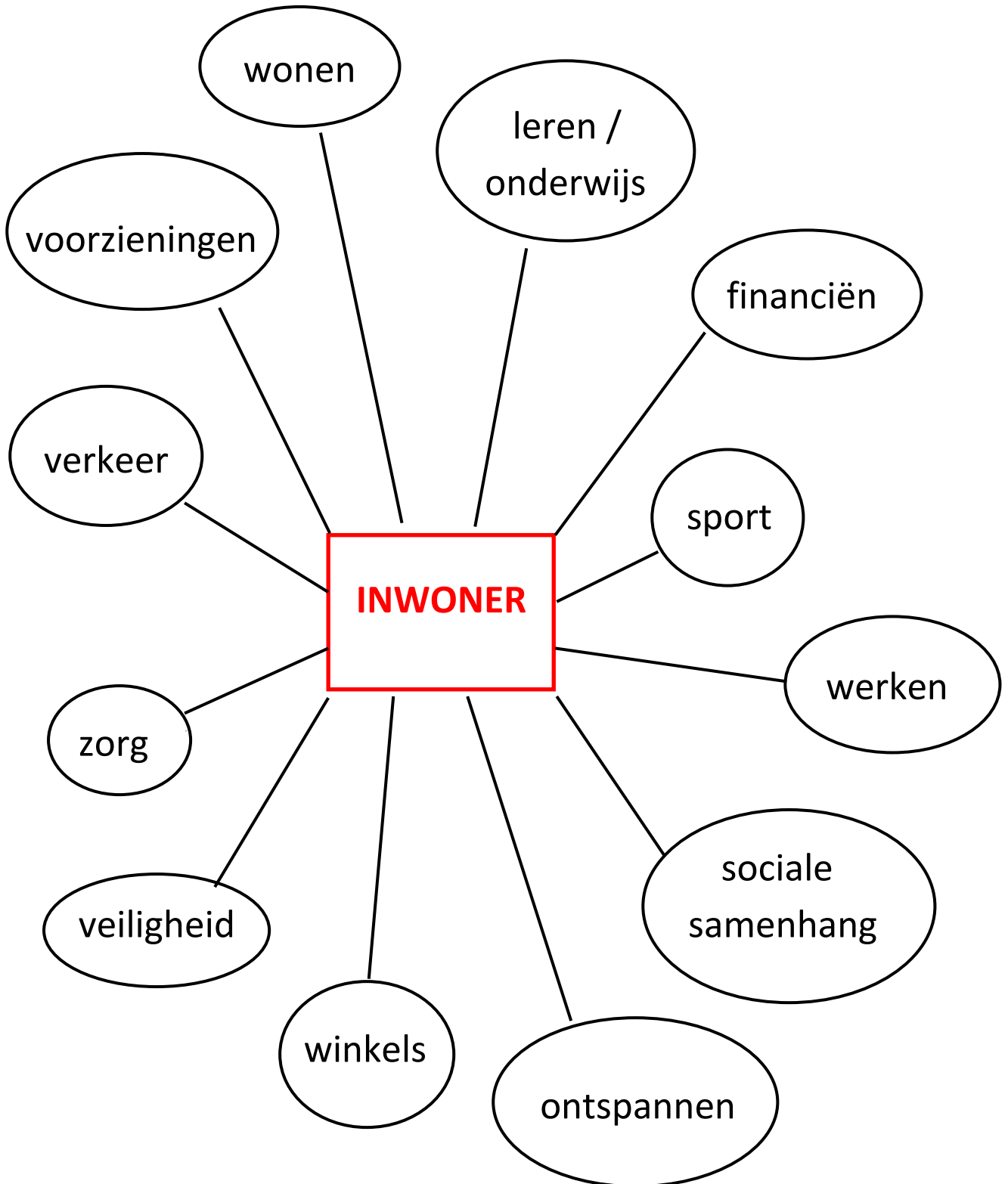
gewoon ge-DREVEN

Bij coalitievorming sluiten wij geen partij op voorhand uit.

Verkiezingsprogramma *gewoon ge-DREVEN* 2018-2022

<https://www.facebook.com/gewoongedreven/> <https://www.gewoongedreven.nl/>

Dé partij voor jou en mij!

Kernwaarden; WAT VOOR ONS BELANGRIJK IS.

Jij staat voor ons als inwoner centraal;

De mens is de centrale factor in onze samenleving en daarom moet deze ook bepalend zijn voor al het gemeentelijk beleid. Dit werkt alleen als de gemeente altijd vanuit jou als inwoner denkt. Het beleid moet gericht zijn op de behoefte van jou als inwoner. De gemeente dient inwoners en andere belanghebbenden vroegtijdig en wellicht op alternatieve manieren te betrekken bij ontwikkeling, beleid en besluitvorming.

Onze gezamenlijke verantwoordelijkheid;

Iedere inwoner van onze gemeente wil zich prettig en veilig voelen. Daar ligt een belangrijke overheidstaak – maar de gemeente kan er natuurlijk niet in haar eentje voor zorgen. En dat hoeft ook niet. De medewerking van iedere inwoner is van belang. Logisch: de straat is van ons allemaal. Wie iets verdachts ziet, moet dit gemakkelijk kunnen melden. Of het gaat om criminele activiteiten, een onveilige verkeerssituatie of het begin van verloedering: laat het weten. Samen houden we onze gemeente schoon en veilig.

Wij koesteren het verenigingsleven;

Onze gemeente heeft een rijk verenigingsleven. Dit zowel op sportief, cultureel als sociaal vlak. De verenigingen zijn belangrijke dragers van onze leefwereld. De inwoners beleven hier veel plezier aan.
gewoon ge-DREVEN koestert in alle opzichten dit rijke verenigingsleven.

Samenleving;

Een samenleving maken we samen.

Je hebt altijd voor- en tegenstanders van bepaalde onderwerpen. We hebben vaak te maken met verschillende belangen van inwoners t.o.v. elkaar, van de gemeente, van commerciële partijen en van allerlei andere organisaties of belanghebbenden. Bij *gewoon ge-DREVEN* luisteren we naar de diverse meningen, verdiepen we ons in de materie en wegen we argumenten en belangen naar eer en geweten af. Het is onmogelijk om het altijd iedereen naar de zin te maken maar we doen ons werk integer en zorgvuldig. Daar kun je natuurlijk op vertrouwen.

Met trotse *ge-DREVENHEID* presenteren wij ons verkiezingsprogramma.

Index

1. Bestuur	blz. 7
2. Geld	blz. 9
3. Ruimtelijke ordening	blz. 10
4. Wonen en zorg	blz. 11
5. Openbare orde en veiligheid	blz. 13
6. Vitale stad, dorpen en wijken	blz. 15
7. Sport en voorzieningen	blz. 18
8. Duurzaamheid en energie	blz. 20
9. Cultuur	blz. 21
10. Onderwijs en jeugd	blz. 23
11. Werk en economie	blz. 24
12. Bereikbaarheid/ verkeer	blz. 26

1. Bestuur.

Concreet;

Nadrukkelijk openstaan voor innovatieve ideeën uit de samenleving; 'out of the box-denken'.

Vanuit de gemeente geen nee-houding, maar positief meedenken met de burger.

Bewonersvertegenwoordiging verspreid over de gehele gemeente.

Actief, betrokken en correcte houding van gemeente richting inwoners.

Burgerservice in de dorpen en grote wijken via een mobile locatie.

1.1 Heldere en transparante besluitvorming.

Het uitgangspunt hierbij is: geld volgt beleid! Met andere woorden; voor een goed idee moet er altijd geld zijn.

1.2 Een gemeentebestuur dat weet wat er leeft in de samenleving in de stad en zeker ook in de verschillende kernen van de gemeente.

- Het gemeentebestuur dient daarom korte lijnen te hebben met inwoners, verenigingen, bewonersraden, veiligheidsplatforms, ondernemers en maatschappelijke organisaties.

1.3 Een betrokken gemeentelijk bestuur!

- Een betrokken gemeentelijk bestuur dat de diverse belanghebbenden consulteert en ervaringsdeskundigen bij het maken van nieuw beleid.
- Een betrokken gemeentelijk bestuur staat open voor (innovatieve) initiatieven uit de samenleving.

1.3.1 Jong geleerd is oud gedaan.

Wij vinden het belangrijk dat basisschoolkinderen kennis maken met democratie en zo interesse voor de politiek ontwikkelen. In andere gemeenten is met veel succes het project 'Met de klas naar de Raad' gerealiseerd. Het project loopt als volgt: leerlingen uit groep 7 en 8 krijgen van raadsleden les in de raadzaal. In een uur tijd leren kinderen meer over het werk van de gemeenteraad. Alle kinderen krijgen vooraf een lespakket over de lokale politiek. Samen met hun leerkracht bereiden ze zich drie weken voor op de gastles. Raadsleden vertellen enthousiast over het werk in de gemeenteraad. Ook de burgemeester geeft uitleg over zijn ambt. De kinderen leren dat niet de burgemeester, maar de gemeenteraad de baas van de gemeente is. De kinderen zitten op de stoelen van de raadsleden en stellen via de microfoon vragen aan de raadsleden. De kinderen horen en beleven hoe een raadsbesluit tot stand komt. De raadsleden laten de kinderen vergaderen over zelf bedachte onderwerpen. Daarna wordt er gestemd.

1.4 Bewonersraden.

Onze gemeente kent een heel divers scala aan bewonersraden. Bestuursraden, dorpsraden en wijkraden. Met respect voor ieders inbreng moeten er, met de toenemende betrokkenheid van de bestuursraden, duidelijke kaders worden afgesproken over individuele verantwoordelijkheid.

1.4.1 Wijken waar nog geen bewonersvertegenwoordiging is, moeten gestimuleerd worden om een dergelijke raad te starten.

- Dat gebeurt natuurlijk op initiatief van de wijk zelf, maar zal door de gemeente gestimuleerd worden door hiervoor subsidie beschikbaar te stellen. Hiermee kunnen de opstartkosten worden vergoed.

1.5 Een duidelijke koers die de basis biedt voor een daadkrachtig bestuur dat ook in de uitvoering weet door te pakken.

Daarbij hoort het besef dat de gemeente niet in staat is alle individuele en maatschappelijke problemen (zelfstandig) op te lossen. We doen daarvoor een beroep op ieders verantwoordelijkheid of het nu inwoners, verenigingen, instellingen of ondernemers zijn.

gewoon ge-DREVEN vindt dat de gemeente dan ook zelf moet durven loslaten en het initiatief aan anderen moet geven en terughoudend zijn in het stellen van regels om alsnog invloed uit te oefenen. *gewoon ge-DREVEN* vindt dat de gemeente altijd de helpende hand moet bieden en een vangnet moet vormen voor inwoners die door het ijs dreigen te zakken.

1.6 Het terugbrengen van een gemeenteloket voor BURGERzaken in EMPER en ENGELEN.

Verkiezingsprogramma gewoon ge-DREVEN 2018-2022

<https://www.facebook.com/gewoongedreven/> <https://www.gewoongedreven.nl/>

Dé partij voor jou en mij!

2. Geld, oftewel de financiën.

Concreet;

Hondenbelasting verlagen tot een kostendekkend tarief.

Lokaal inkoopbeleid/aanbestedingsbeleid binnen wettelijke kaders.

Centrummanagement is erg belangrijk. Hier moet op verschillende manieren invulling aan worden gegeven.

2.1 Een gedegen financieel en bestuurlijk beleid.

- Niet meer geld uitgeven dan echt nodig is.
- We streven naar lagere lasten voor de burger.

2.2 De gemeente 's-Hertogenbosch moet staan voor een sterke, strakke maar vooral betrokken structuur in de gemeentelijke organisatie.

- Hierbij hoort een efficiënt ambtenarenapparaat waarbij klantgerichtheid hoog in het vaandel moet staan. Met bijbehorende korte lijnen naar burgers en maatschappelijke belangengroepen. Niet de regel, maar de gezamenlijke oplossing dient centraal te staan.
- Volgens *gewoon ge-DREVEN* kan er nog steeds bezuinigd worden op externe inhuur, adviezen en onderzoeken.

2.3 We willen **belastingtarieven** niet verder laten stijgen dan (maximaal) de hoogte van de inflatie. Lokale heffingen mogen in principe niet meer dan kostendekkend zijn.

2.4 Centrummanagement voor een bruisend/ondernemend centrum binnen alle kernen van onze gemeente.

- *gewoon ge-DREVEN* steunt de inzet van de centrummanager bij het leefbaar houden van het centrum en dorpscentra in het kader van het tegengaan van leegstand.

2.4.1 Daar waar juridisch mogelijk dient een gemeentelijk inkoopbeleid te komen waarmee lokale bedrijven maximale kansen krijgen.

3. Ruimtelijke ordening.

Concreet;

Doorpakken woningbouw op reeds benoemde ontwikkelgebieden.

Herontwikkeling bestaande gebieden voor woningbouw boven nieuwe woningbouwlocaties.

Starterslening handhaven.

De mogelijkheid van wonen boven winkels nader uitwerken.

Openbare toiletten realiseren in de openbare ruimte.

Gebied Spoorzone ontwikkelen als stadszone.

3.1 Behoud van het landelijke karakter.

- Met behoud van het landelijke karakter zal er de komende tijd veel woonruimte bij moeten komen in onze gemeente.
- Het ombouwen van voormalige kantoorpanden naar woonbestemming vraagt ook om aanpassing van de omliggende openbare ruimte.

3.2 Voor het benutten van de huidige of toekomstige **inbreidingslocaties**;

- Eerst kijken waar er gebouwd kan worden op vrijkomende binnenstedelijke gebieden.
- Gebieden als de voormalige Brabantbad-locatie of het inmiddels al vele jaren braakliggend gebied, van het voor het verkeer afgesloten deel, van de Aarts-hertogenlaan zijn hier voorbeelden van.
- Zeker in de binnenstad mogelijkheden bekijken dat het wonen boven winkels in de binnenstad nadrukkelijk in gemeentelijk 'doen en laten' moet worden opgenomen.
- Naast het uitbreiden van het woningbestand in de binnenstad van onze gemeente zoals bijvoorbeeld bij de Aartshertogenlaan of Brabantbad locatie, moeten ook toekomstige woningbouwkansen welke er komen zoals bij het huidige Rodenborch College, basisschool 't Ven, klooster Maliskamp,
- Nadruk op woningbouw voor een combinatie van (zorg)woningen voor jeugd en ouderen.
- Voordat er nieuwe woningbouwlocaties worden aangewezen dat er eerst optimaal gebruikt wordt gemaakt van de gebieden welke wellicht herontwikkeld kunnen worden voor woningbouw.

3.3 Bij herstructureringen in de wijken of regulier onderhoud aan wegen wil *gewoon ge-DREVEN*, voor het woongenot van onze inwoners, dat de gemeente standaard geluidsarme bestratingmaterialen gebruikt.

3.4 De ontwikkeling van de Spoorzone is voor *gewoon ge-DREVEN* dé kans voor de gemeente om een prachtig en groot gebied dat zo dicht tegen de stad, water en voorzieningen aanligt te ontwikkelen tot een unieke stadszone. Het is een strook van zo'n 2 km lang, waar heel veel staat te gebeuren de komende jaren. Zo zullen er ook besluiten genomen moeten gaan worden over de invulling van het EKP-gebouw, de ontwikkeling van de Brabanthallen en de routing daarnaartoe van bezoekers, parkeervoorzieningen, idem bij de bioscoop etc. etc. En

natuurlijk het terrein Tramkade bij De Heus, waar toegewerkt moet gaan worden naar een definitieve invulling.

4. Wonen en zorg.

Concreet;

In regionaal verband het woningtekort in onze gemeente oplossen.

Ouderen in hun eigen woonomgeving oud(er) te laten worden door het makkelijk te maken om zogenaamde kangoeroewoningen te plaatsen.

Aandacht voor de circa 14.000 studenten in onze gemeente.

Zorg gerelateerde woningen realiseren op vrijkomende plekken zoals 't Rodenborchcollege en basisschool 't Ven of winkelstrook Churchillaan.

Uitrol 'tiny houses' verder ondersteunen.

4.1 Uitgangspunt is **zo lang mogelijk in eigen wijk of dorp kunnen blijven wonen**.

- Praat niet over, maar mét mensen: zorg in de wijk en dicht bij huis.
- Laat inwoners meedoen en meedenken.

4.2 Sociaal vangnet.

- Door de economische omstandigheden en de vergrijzing doen straks meer mensen een beroep op de zorg en het sociale vangnet van de gemeente dan ooit tevoren. Mensen die dat nodig hebben, kunnen bij de overheid terecht voor extra ondersteuning. Rijkstaken op dit terrein zijn overgeheveld naar de gemeente. Die heeft de verantwoording voor de toekenning en uitvoering van deze ondersteuning. Tegelijkertijd wordt de gemeente geconfronteerd met zware bezuinigingen.
- *gewoon ge-DREVEN* staat voor een politiek waarbij de gemeente haar inwoners stimuleert en ondersteunt om de regie over hun eigen leven in eigen hand te houden. Als dit echt niet lukt met hulp van de eigen omgeving, moet de gemeente voorzieningen treffen.

4.2.2 Ieder kind een verjaardag.

Voor veel kinderen is het vieren van een verjaardag niet zo gewoon. Het mee kunnen doen met de klasgenootjes is belangrijk.

- o het project "Verjaardagsdoos" van het ministerie van VWS wordt in Den Bosch gerealiseerd. Het is een cadeau voor kinderen die het thuis niet zo breed hebben en hiermee toch een leuke verjaardag kunnen hebben. De verjaardagsdoos is voor kinderen van 4 tot 12 jaar waarvan de ouders bij de voedselbank komen of een uitkering krijgen.

Wat komt er in de doos te zitten? Slingers, ballonnen, een spelletjesboek, een traktatie voor op school, uitnodigingen, plastic of kartonnen bekertjes, bordjes en bestek, een cadeautje voor de jarige. Deze spullen zijn het meest nodig voor een leuk feestje. Kijk eens op www.stichtingjarigejob.nl.

4.3 De inwoner is in de eerste plaats ook zelf **verantwoordelijk** voor zijn doen en laten.

- De inwoner moet natuurlijk ook zelf maatregelen nemen om te kunnen blijven deelnemen aan de samenleving.

4.3.1 *Wat als het even niet zelfstandig lukt?*

Wij zijn van mening dat wanneer het even zelfstandig niet lukt;

- de gemeente ondersteuning moet bieden voor inwoners die het niet op eigen kracht redden.
- de gemeente mantelzorgers en vrijwilligers moet faciliteren en hun werk goed moet coördineren om overbelasting van deze groep mensen te voorkomen.
- de gemeente een regierol dient te vervullen in het samenspel tussen inwoners en sociale partners. Daarnaast dient verkokering voorkomen te worden: één gezin, één plan, één regisseur.
- de gemeente ervoor dient te zorgen dat de zorg zo dicht mogelijk bij de inwoner en, zo eenvoudig mogelijk wordt georganiseerd en kwalitatief goed wordt uitgevoerd.

4.3.2 Hiervoor zijn voldoende betaalbare en kwalitatief goede woningen nodig.

- Met daarbij specifieke aandacht voor de ouderen. Zij moeten bij voorkeur in hun eigen vertrouwde levensloopbestendige omgeving kunnen blijven wonen met voldoende zorg op maat.
- De nog benodigde zorgwoningen moeten om deze reden gespreid over de gemeente worden gebouwd.
- 'Nul op de meter' woningen.

4.4 Woningen voor onze jongeren en starters realiseren.

- Het belangrijk is dat er voldoende woningen worden gerealiseerd voor de zogenaamde starters: jongeren en studenten. Slim (ver)bouwen is daarbij een voorwaarde zodat zowel jong als oud lang, gezond en gelukkig kan blijven (samen)wonen.
- Zij zijn het vernieuwende hart van onze samenleving op sociaal- en economisch gebied.

5. Openbare orde en veiligheid.

Concreet;

Pilot om gebruik particuliere beveiligingsbeelden in te zetten bij de criminaliteitsaanpak.

Doortrekken Vogelstraat richting West ten behoeve van hulpdiensten.

Zichtbaar 'blauw op straat', op elke 4.000 inwoners een wijktoezichthouder.

Inzameling plastic afval optimaliseren.

Betuwerroute is dé route voor het goederenvervoer.

5.1 De relatie tussen burgers en hulpverleners dient zodanig te zijn dat op het gebied van bestrijding van criminaliteit intensieve samenwerking mogelijk is.

- Vooral bij de bestrijding van de kleine criminaliteit kan de burger een welkome en zeer gewaardeerde bijdrage leveren aan het oplossen van ongewenste gebeurtenissen en/of situaties.
- Het melden van onrechtmatigheden door burgers moet makkelijker worden geregeld, waarbij ze ook in het na-traject betrokken moeten blijven. Wederzijds respect en waardering is belangrijk in plaats van afschepen.

5.2 Sociaal onvriendelijke plekken in de stad, wijken en dorpen (bijvoorbeeld overdaad aan groen of te weinig verlichting) moeten worden aangepakt.

- Sociale controle is voor *gewoon ge-DREVEN* een heel belangrijk aspect. Elke inwoner van onze gemeente heeft daarin zijn eigen verantwoordelijkheid. Er dient daarom meer gebruik gemaakt te worden van het aanstellen van zogenaamde sleutelfiguren in de wijk.

5.3 Inzet van cameratoezicht zowel in de binnenstad, in woonwijken als op bedrijventerreinen is één van de manieren die regulier politiewerk kan verlichten.

- In dit kader wil *gewoon ge-DREVEN* de discussie opstarten om particuliere bewakingsdiensten en bewakingsbeelden in te zetten als aanvulling hierop. Het kunnen terugkijken van tijdelijk opgeslagen beelden vergroot de pakkans bij misdaden.

5.4 Om de veiligheid te verbeteren, moet de wijkagent concreet de straat weer op en de wijken in.

5.5 Met meer reanimatieapparatuur (AED) op strategische plaatsen wordt de gemeente meer 'hart safe'.

- de gemeente kan bijdragen door tegemoetkomingen voor aanschaf, onderhoud en training van vrijwilligers.

5.6 Openbare verlichting.

Openbare verlichting is belangrijk voor de verkeersveiligheid, maar zeker ook voor de sociale veiligheid. Mensen ervaren snel een gevoel van onveiligheid door het ontbreken van goede

verlichting.
Wij staan voor:

- De inzet van LED-straatverlichting.
- Het automatisch aanpassen van het lichtniveau aan de behoefte.
- Bij vernieuwing van wegen moet goed gekeken worden naar de juiste balans tussen verlichting voor fietsers en voor het gemotoriseerd verkeer.
- Verlichting op fietspaden draagt in hoge mate bij aan het gevoel van veiligheid.

5.7 Aanpak van zwerfvuil.

- Bij de aanpak van zwerfvuil hoort dat voorkomend zwerfvuil wordt opgeruimd. Een schone omgeving biedt een hogere drempel voor afval weggooien buiten de afvalbakken, dan een omgeving waar al afval ligt.
- Straten en wijken die zelf het zwerfvuil opruimen en (licht) groenonderhoud doen, moeten gestimuleerd worden.

5.8 De Veiligheidsregio.

- *gewoon ge-DREVEN* houdt de vinger aan de pols bij het beleid dat bij de Veiligheidsregio ligt.
- De verdere regionalisering mag volgens *gewoon ge-DREVEN* niet leiden tot uitholling van de brandweer.
- We dienen verzekerd te blijven van lokaal goede brandweezorg. Een verdere verschraving van de brandweervoorzieningen moet voorkomen worden.

5.9 Veiligheid & infrastructuur.

- Ook krijgen fysieke veiligheid (bijvoorbeeld goederenvervoer over weg, water en spoor) en risicovolle bedrijven onze nadrukkelijke aandacht.
- Een goede bereikbaarheid en bluswatervoorziening zijn een voorwaarde voor de kwaliteit van de brandweezorg.

6. Vitale stad, dorpen en wijken.

Concreet;

Per wijk (in samenspraak met bewoners) gebiedspaspoorten opstellen.

Sport stimuleren door goed verlichte kunstgrasveldjes aan te leggen.

6.1 Wijk- en Dorpsbudget & leefbaarheid.

- Met de invoering van het Wijk- en Dorpsbudget kunnen bewoners al veel zaken zelf regelen.
- Initiatieven uit de wijken en dorpen moeten vanuit een positieve grondhouding worden benaderd.
- Elk wat groter wijk- en dorpscentrum moet een bruisende ontmoetingsplek zijn voor jong en oud met diverse activiteiten.

6.2 Speerpunten per gebied en wijk voor Den Bosch, Rosmalen, Engelen/Bokhoven, Vinkel, Empel en Nuland.

Dit noemen wij het "GEBIEDSPASPOORT".

6.2.1 Het gebiedspaspoort.

- o In samenspraak met de bewoners de speerpunten opstellen van de verschillende wijken en gebieden, zodat we lokaal en actueel ons raadswerk nóg gedrevenner kunnen doen. Samen met jou kunnen we veel meer bereiken.
- o Wat is een gebiedspaspoort? Een gebiedspaspoort is een werklijst/afvinklijst met speerpunten. Samen opgesteld met de bewoners van de wijken in onze gemeente.

6.3 Streven naar het behoud van wijkvoorzieningen als scholen, wijkwinkels en dorpshuizen.

- Wijk- en dorpshuizen moeten multi-inzetbaar/multifunctioneel ingericht te zijn, daarbij behoren ze natuurlijk up-to-date te zijn.
- In buurten/wijken waar geen wijk- of dorpshuis in de directe omgeving beschikbaar is voor wijkactiviteiten, wil *gewoon ge-DREVEN* dat er zogenaamde openbare huiskamers worden gerealiseerd.

6.4 Centrummanagement in combinatie met winkelvoorzieningen.

- *gewoon ge-DREVEN* wil voor het behoud van de leefbaarheid in de wijken/buurten dat er voldoende winkelvoorzieningen zijn in de directe omgeving.
- Indien er in een buurt/wijk gedateerde winkelvoorzieningen zijn en er in de nabije omgeving voldoende winkelalternatieven zijn, kan in goed overleg met de omwonenden de winkelvoorziening gesaneerd worden.

6.5 Onze jeugd en jongeren.

- Bij een vitale wijk of dorp horen ook de voorzieningen voor jongeren en jeugd.

Verkiezingsprogramma *gewoon ge-DREVEN* 2018-2022

<https://www.facebook.com/gewoongedreven/> <https://www.gewoongedreven.nl/>

Dé partij voor jou en mij!

- Verschillende activiteiten die te realiseren zijn voor de jeugd zijn bijvoorbeeld;
 - Johan Cruif-court
 - Halfpipe
 - Sport stimuleren middels het sportfonds in samenspraak met scholen en verenigingen.
 - Een huiskamer realiseren in samenspraak met buurthuis en kerk.
 - We dagen onze jeugd en jongeren uit om met ons 'oudjes' in gesprek te gaan. Wat is voor jou belangrijk in jouw woonomgeving?
 - Door invloed van intensief gebruik van computer en mobiele telefoon beweegt zowel jonge als oudere jeugd veel te weinig! Prettige, goed verlichte kunstgrasveldjes stimuleren het naar buiten gaan daarom wil *gewoon ge-DREVEN* de aanleg hiervan stimuleren.

6.6 Preventief jeugdbeleid.

- In het beleid met betrekking tot kinderen en jongeren moet het accent liggen op het voorkomen van problemen.
- Vroegtijdige signalering voorkomt dat iets misgaat.
- Ouders en verzorgers zijn in eerste instantie zelf verantwoordelijk voor opvoeding en gedrag van hun kinderen.
- Scholen en verenigingen spelen daarbij een aanvullende rol. Het is wenselijk dat de gemeente de regie voert over het totale jeugdbeleid, ook met betrekking tot het werkterrein van bijvoorbeeld een jeugdsoos.
- Sociaal-culturele instellingen moeten wel voldoende bestuurskracht en continuïteit hebben om als gesprekspartner te kunnen optreden. Het op peil houden van de algemene jeugdvoorzieningen binnen de gemeente, zoals de kinderopvang, jeugdgezondheidszorg, scholen, sportclubs het jongerenwerk voorkomt dat jongeren gebruik moeten maken van jeugdzorgvoorzieningen.
- Voortijdige schoolverlaters lopen een verhoogd risico niet tot de arbeidsmarkt door te kunnen dringen. Voorkomen moet worden dat jongeren zonder startkwalificatie hun opleiding beëindigen.
- Soms heeft de gemeente geen wettelijke bevoegdheden richting een voorziening of instelling, maar kan zij wel een sturende en regisserende rol hebben, door bijvoorbeeld de partijen te wijzen op de door alle partners onderschreven visie. Een convenant waarin de afspraken worden vastgelegd is in dan een handig sturings-instrument. Ook kunnen afspraken worden vastgelegd in subsidievoorwaarden.

Uitgangspunt voor *gewoon ge-DREVEN* in het jeugdbeleid is dat:

1. Kinderen moeten gezond en veilig kunnen opgroeien
2. Kinderen moeten hun talenten kunnen ontwikkelen en plezier maken
3. Kinderen moeten hun steentje bijdragen aan de maatschappij
4. Kinderen moeten goed voorbereid zijn op de toekomst.

De accenten in het jeugdbeleid zijn:

- Sturende en regisserende rol van de gemeente versterken.
- Schooluitval voorkomen.

Verkiezingsprogramma *gewoon ge-DREVEN* 2018-2022

<https://www.facebook.com/gewoongedreven/> <https://www.gewoongedreven.nl/>

Dé partij voor jou en mij!

6.7 Vitale ouderen & eenzaamheid van ouderen tegen gaan.

Steeds meer ouderen kunnen langer zelfstandig blijven wonen. Echter, het risico van langer zelfstandig wonen is vereenzaming. Ouderenbonden, kerken, buurtgenoten, vrijwilligers en mantelzorgers spelen hierbij een grote rol. Het is daarbij belangrijk dat ouderen op de hoogte gebracht worden van de voorzieningen die voor hen in de buurt zijn. Daar kunnen zij andere mensen ontmoeten, meedoen aan activiteiten en waar zij informatie en advies krijgen. Die voorzieningen moeten ook goed bereikbaar zijn en blijven voor ouderen.

- Ondersteuning Sociale netwerken.
- Dagopvang ouderen behouden en uitbreiden.
- Vervoersregelingen niet versoberen.

7. Sport en voorzieningen.

Concreet;

Realisering zwembad/sporthal West.

Professionele sportvoorziening op de Groote Wielen. Ook voor landelijke evenementen.

Dames voorzieningen op de sportparken realiseren.

Toepassing van veilig kunstgras verder uitwerken.

(Jeugd) sportveldjes verder aanleggen.

Heropening Oosttribune De Vliert.

Wij vinden het belangrijk om samen met gebruikers nieuwe concepten te bedenken.

7.1 Wij willen de **aanwezige voorzieningen** als onderwijs, sport, zorg en cultuur in de dorpen en wijken in stand houden. Voorzieningen bundelen is voor *gewoon ge-DREVEN* niet het uitgangspunt. Samenwerking en multifunctioneel gebruik is dat wel.

7.2 Sporten is ook elkaar (sociaal) ontmoeten, dus dit moet bij voorkeur in eigen dorp of wijk kunnen.

Aandacht voor niet gesubsidieerde sportgroepen.

7.3 Vrijwilligers zijn het kloppende hart van onze samenleving.

- Onze vrijwilligers zijn GOUD waard, zij zijn het kloppend hart van onze samenleving.
- De Blauwe Engelen ondersteunen waar dat kan.

7.4 Het realiseren van een professionele sportvoorziening op de Groote Wielen.

- Het realiseren van een professionele sportvoorziening op de Groote Wielen biedt mogelijkheden voor de overige sportvoorzieningen in onze gemeente.
- Aantrekken van landelijke evenementen (verkoop Brabanthallen).
- Aantrekken van toerisme en economie.
- Goede infrastructuur, auto, openbaar vervoer en fiets.
- Ruimte voor parkeergelegenheid en fietsenstalling.

7.5 Aandacht voor het realiseren van meer sportvoorzieningen voor dames.

- Het succes van het damesvoetbal heeft binnen onze gemeente ook invloed op de aanwezige voorzieningen, er zullen simpelweg meer damesvoorzieningen gerealiseerd moeten worden op de sportparken.

7.6 Zwembaden.

- Een belangrijke voorziening als zwembaden leeft nadrukkelijk binnen onze gemeente. Naast de huidige aanpassing van het zwembad Kwekelstijn moet er ook een zwemvoorziening in de wijk West komen.

7.7 Stimuleren van sport door de private sector.

Verkiezingsprogramma gewoon ge-DREVEN 2018-2022

<https://www.facebook.com/gewoongedreven/> <https://www.gewoongedreven.nl/>

Dé partij voor jou en mij!

- De huurtarieven van de gemeentelijke sportvoorzieningen bespreekbaar maken.

7.8 Verklaring Omtrent Gedrag (VOG)

- *gewoon ge-DREVEN* ondersteunt de wens van verenigingen om een Verklaring Omtrent Gedrag te vragen van volwassenen die actief betrokken zijn bij de vereniging.
- *gewoon ge-DREVEN* wil daarom een tegemoetkoming in de kosten van de VOG-aanvraag invoeren.
- Iedere vereniging met jeugdleden en leden uit andere kwetsbare doelgroepen moet hier gebruik van kunnen maken.

7.9 Veiligheid op de Oosttribune van FC Den Bosch.

- Een van de sportieve 'uithangborden' van onze gemeente is FC Den Bosch. De Oosttribune van het stadion is onlangs wegens onvoldoende veiligheid gesloten. *gewoon ge-DREVEN* wil dat deze gesloten tribune zo snel mogelijk weer in gebruik kan worden genomen door de supporters.

7.8 Jeugdsportfonds om zo het sporten te stimuleren.

- Een beroep op het Jeugdsportfonds kan uitsluitend worden gedaan door een intermediair; een persoon die professioneel betrokken is bij de opvoeding, begeleiding of scholing van de jongere. Dit kan bijvoorbeeld zijn: de medewerker van een consultatiebureau, de leerkracht, de bewegingsconsulent, de school(arts), de (jeugd)hulpverlener, de maatschappelijk werker van een school, welzijnsinstelling of gezondheidsorganisatie. Sportservicebureaus hebben een doorverwijsfunctie naar intermediairs. Ouder(s), kinderen/jongeren en sportverenigingen kunnen géén aanvraag bij het Jeugdsportfonds indienen. Zij kunnen wel mogelijke intermediairs op de hoogte stellen van het Jeugdsportfonds. Ook vinden wij dat er op dit punt een actieve en voorlichtende taak voor de gemeente is. Wanneer we nu op de website van de gemeente zoeken op Jeugdsportfonds is er niets over te vinden, dit moet naar onze mening veranderen.

8. Duurzaamheid en energie.

Concreet;

Lagere gemeentelijke kosten (leges) bij milieuvriendelijke woningaanpassingen.

Pilot opstarten voor realisering 1^e klimaatneutrale wijk van 's-Hertogenbosch.

Oplaadpunten elektrisch rijden uitbreiden.

8.1 Het intensiveren van het beleid in verband met de doelstelling "Energie neutraal in 2050".

Om het gewenste doel te halen in 2050 energieneutraal te zijn, zullen er nog concrete stappen moeten worden gezet. Het beleid hierover moet worden geïntensiveerd. Waarbij we ervoor moeten waken dat prestige leidend is of dat wordt.

- Als proef wil *gewoon ge-DREVEN* dat er een pilotproject komt.
- Een wijk of dorp moet wat betreft de klimaatdoelstellingen zelfvoorzienend worden.
- Vanuit deze pilot kunnen de leermomenten dienen voor verder te nemen maatregelen.
- Alternatieve vormen van energieopwekking zullen op een efficiënte wijze en in samenspraak met de burgers moeten plaatsvinden.

8.2 Behoud van het karakter van Den Bosch, Rosmalen, Engelen/Bokhoven, Vinkel, Empel en Nuland.

- *gewoon ge-DREVEN* staat voor het duurzaam behoud van het karakter van de binnenstad, de wijken, dorpen en het platteland.
- Hierbij moet eigen initiatief niet worden tegengegaan maar juist worden gestimuleerd.

8.3 GEEN WINDMOLENS

- *gewoon ge-DREVEN* is en blijft tegen windturbines in (dicht) bebouwde gebieden, omdat ze overlast veroorzaken en er twijfels bestaan over de energieopbrengst in relatie tot de investering. Er zijn in de toekomst ook wellicht andere duurzame oplossingen voor het energievraagstuk.

8.4 Voor duurzame oplossing in het energievraagstuk.

- Inwoners, verenigingen en ondernemers de komende periode meer mogelijkheden bieden om zonnepanelen te plaatsen door bijvoorbeeld stimuleringssubsidies. Dat geldt bijvoorbeeld ook voor het isoleren van woningen.

8.4.1 Oplaadpunten elektrische auto's en fietsen.

- Om de toekomstige ontwikkelingen omtrent het elektrisch rijden te stimuleren zullen er voldoende oplaadpunten voor de elektrische auto's moeten zijn. Ook in de gebieden waar de inwoners geen eigen parkeervoorziening hebben.

8.4.2 Uitfasen van aardgas.

- Het uitfasen van aardgas in onze huizen heeft de aandacht van *gewoon ge-DREVEN*. Landelijke ontwikkelingen volgen wij op de voet.

Verkiezingsprogramma *gewoon ge-DREVEN* 2018-2022

<https://www.facebook.com/gewoongedreven/> <https://www.gewoongedreven.nl/>

Dé partij voor jou en mij!

9. Cultuur & Recreatie.

De stad 's-Hertogenbosch en de omliggende dorpen hebben samen een rijk verleden en een kansrijke toekomst.

Volgens gewoon ge-DREVEN mogen we best trots zijn op een breed cultureel aanbod binnen onze gemeente. Dat varieert van schilderkunst en keramiek tot dans en theater en van moderne kunst tot carnaval.

Concreet;

Het cultureel ondernemerschap, ofwel 'zelf je broek ophouden' stimuleren.

Carnavalsbouwhal in Nuland op korte termijn legaliseren.

Carnavalsbouwhal in Oeteldonk verder toeristisch uitwerken.

Behoud Theater aan de Parade met een grote en kleine zaal.

Zinvolle herbestemming van vrijkomende monumenten.

9.1 Carnaval.

Momenteel is de tijdelijke vergunning voor de carnavalsbouwhal in Nuland met vijf jaar verlengd, *gewoon ge-DREVEN* gaat voor 'legalisatie' van de huidige locatie.

9.1.1 Zeg je Den Bosch, dan zeg je Oeteldonk. Oeteldonk is, na wellicht Jeroen Bosch, hét uithangbord voor de gemeente 's-Hertogenbosch.

- *gewoon ge-DREVEN* wil dat de gemeentelijke carnavalsbouwhal aan de Ertveldweg aangepast gaat worden voor het bezoek van bezoekers/toeristen.
- *gewoon ge-DREVEN* denkt dat met relatief kleine technische aanpassingen het gebouw meer inzicht kan geven over de carnavalscultuur binnen onze gemeente.

9.2 Stimuleren van het cultureel ondernemerschap.

- Culturele instellingen kunnen rekenen op steun van *gewoon ge-DREVEN* voor passende huisvesting van hun activiteiten. Wel dient er 'waar voor het geld' geleverd te worden. Prestigieuze dure elitaire projecten passen daar dus niet in.
- Het cultureel ondernemerschap, ofwel 'zelf je broek ophouden', wil *gewoon ge-DREVEN* stimuleren.

9.3 Monumenten en leegstand.

- Grote zorg van aandacht zal er de komende tijd nodig zijn voor de juiste herbestemming van leegkomende monumenten. De gemeente zal met de kerkbesturen in overleg dienen te treden om samen te bekijken hoe deze belangrijke erfgoederen kunnen worden behouden.

9.3.1 Inwoners betrekken bij de herbestemming.

- Samen met de inwoners en verenigingen willen we kijken naar een zinvolle herbestemming.

Verkiezingsprogramma gewoon ge-DREVEN 2018-2022

<https://www.facebook.com/gewoongedreven/> <https://www.gewoongedreven.nl/>

Dé partij voor jou en mij!

9.4 Het Theater aan de Parade

- Het Theater aan de Parade zal op de huidige locatie, binnen de meegegeven financiële kaders gerealiseerd moeten worden.

9.4.1 Aanzuigende werking van het Theater aan de Parade.

- Het Theater aan de Parade zal in samenwerking met de kleinere theaterlocaties in onze gemeente moeten zorgen voor een aantrekkelijk aanbod van cultuur in de kernen.

10. Onderwijs en jeugd

Concreet;

Behoud speciaal onderwijs.

In het basisonderwijs meer aandacht op ambachtelijke beroepen leggen door techniek en handvaardigheid.

‘Wat je jong niet leert, zul je oud niet weten’. Wat in deze turbulente tijden allemaal op ons af komt, kun je alleen maar aan door steeds te blijven leren. Op die manier kun je aanhaken in een snel veranderende wereld. Ouderen moet kansen worden geboden om zich te ontwikkelen. Zodat ze erbij blijven horen. Onderwijs is volgens *gewoon ge-DREVEN* meer dan het vergaren van kennis alleen.

10.1 Vroegtijdige signalering basisschoolkind.

- Het vroegtijdig signaleren van achterstand is noodzakelijk zodat tijdig bijsturing kan plaatsvinden. Zoveel mogelijk behoud van basisonderwijs in de diverse wijken en dorpen is daarbij noodzakelijk.
- Als na vroege signalering blijkt dat er behoefte is aan speciaal onderwijs (S.O.) dan haal je dat S.O. tijdelijk naar de scholen. In plaats van leerlingen tijdelijk naar het S.O. te laten gaan. Op deze manier blijft het (kwetsbare) kind in zijn/haar eigen vertrouwde omgeving.

10.2 Behouden van het M.B.O.

- Onze gemeente heeft een uitgebreid scala aan middelbaar beroepsonderwijs dat met het scheppen van de juiste randvoorwaarden behouden moet blijven.

10.3 Goede bereikbaarheid V.O. Groote Wielen.

- De toekomstige ontwikkelingen van het voortgezet onderwijs op de Groote Wielen zal voor wat betreft *gewoon ge-DREVEN* hand in hand moeten gaan met de bereikbaarheid van deze locatie voor alle vervoersmogelijkheden.

10.4 Techniek als vak.

- Terugkeer van meer techniek op scholen heeft de specifieke aandacht van *gewoon ge-DREVEN*

11. Werk en economie.

Concreet;

Binnenhalen maakindustrie.

Juiste gebiedsontsluiting Heesch-West.

11.1 Vestigingsklimaat stimuleren voor de maakindustrie.

- Speciale aandacht gaat uit naar het opnieuw binnenhalen van de maakindustrie. Als zich mogelijkheden aandienen vanuit het bedrijfsleven, zal dit op een juiste wijze gefaciliteerd moeten worden.
- In het recente verleden had de gemeente 's-Hertogenbosch veel maakindustrie zoals Michelin, Remington en AMP. Deze maakindustrie is destijds vertrokken. Momenteel is er een tegengestelde reactie waar te nemen, de maakindustrie zoekt in onze regio locaties voor hun werkzaamheden.

11.1.1 Een win/win situatie door social return.

- o Gemeenten kunnen bij het geven van een opdracht met de leveranciers afspraken maken over social return: (leer)werkplekken en stageplekken voor bijvoorbeeld jongeren met een beperking of langdurig werklozen. Social return is dus het opnemen van sociale voorwaarden, eisen en wensen in een inkoop- of aanbestedingstraject. Leveranciers kunnen op deze manier een bijdrage leveren aan de werkgelegenheid binnen de gemeente 's-Hertogenbosch. Gewoon ge-DREVEN wil dat deze methodiek ook in de gemeente 's-Hertogenbosch wordt ingevoerd. Concreet betekent dit voor *gewoon ge-DREVEN* dat bij aanbestedingen door de gemeente 5% van de inkoopsom door de aannemende partij besteed moet worden aan social return. De coördinatie hiervan zou een taak kunnen zijn voor de centrummanager.

11.2 Het midden- en kleinbedrijf.

- Een groot en gezond midden- en kleinbedrijf; dat is de brandstof waar de economische motor op draait.
- Met name dient er aandacht te zijn voor het MKB (winkeliers, horeca enz.).
- Bij veranderingen en nieuwe ontwikkelingen is hun inbreng erg belangrijk. Veranderingen mogen niet ten koste gaan van bestaande situaties.

11.3 Bedrijfsterreinen waar je goed kunt ondernemen.

- Het is noodzakelijk dat er voldoende nieuwe bedrijfsterreinen zijn. Maar eerst moet herstructurering en revitalisering van de oude bestaande bedrijfsterreinen verder worden aangepakt.

11.4 Lekker aan het werk.

Verkiezingsprogramma gewoon ge-DREVEN 2018-2022

<https://www.facebook.com/gewoongedreven/> <https://www.gewoongedreven.nl/>

Dé partij voor jou en mij!

- Het stimuleren van een plek op de arbeidsmarkt. Kansen creëren voor mensen zonder een baan, door het aanbieden van stageplaatsen of hen te laten meedraaien op plekken waar ze interesse/ambitie in hebben.
- Omscholing stimuleren door subsidies te geven voor omscholingstrajecten.
- *gewoon ge-DREVEN* wil stimuleren dat werkloze ouderen met veel kennis en ervaring eventueel gesubsidieerd in dienst kunnen komen.

11.5 Wat als je mantelzorgers bent?

Mantelzorgers zijn mensen die de zorg voor een naaste op zich nemen. Zij zijn van onmisbare waarde voor onze samenleving. Deze zorg kan heel zwaar zijn en is soms zelfs te zwaar. Ondersteuning van mantelzorgers in zijn algemeenheid en in het bijzonder voor onze gemeente is daarom van groot belang.

- Dit willen we realiseren door hen emotionele en praktische hulp te bieden.
- Respijtzorg is in dit verband een goede vorm van ondersteuning. Deze zorgvorm is er om een mantelzorgers ook eens vrijaf te geven.
- Respijtzorg wordt verleend door personen die, meestal vrijwillig en eventueel beroepsmatig, voor een tijdje de mantelzorg overnemen.
- Respijtzorg kan niet direct worden gestimuleerd door de overheid.
- Vervangende mantelzorg wordt echter door veel verzekeraars vergoed. Wij willen dat bij het afsluiten van een (mantel)zorg arrangement respijtzorg tot de mogelijkheden behoort.
- Een andere manier waarmee de gemeente mantelzorgers kan ondersteunen is door hen tegemoet te komen in de kosten voor kinderopvang. Dit moet in het gemeentelijk beleid worden geregeld.
- Het kan en mag niet zo zijn dat mantelzorgers af moeten haken omdat kinderopvang en de kosten daarvan een probleem vormen.
- Respijtzorg opnemen in het arrangement.
- Een ruimer beleid en aanvullende bijdrage voor kinderopvang van mantelzorgers.

12. Bereikbaarheid/verkeer.

Concreet;

Realisatie van een transferium aan de Oostzijde van onze gemeente.

Afschaffen van de 'twee richtings-rotondes' voor het fietsverkeer.

Aanleg van een aaneengesloten fietsveilige fietsradiaal Rietvelden naar Engelen v.v.

Maasdijk tussen Engelen en Bokhoven omvormen tot een fietsstraat.

12.1 De plekken waar we **werken, wonen, winkelen en recreëren** moeten goed bereikbaar zijn.

- Die bereikbaarheid van de binnenstad, dorpen en wijken is voor alle verkeersvormen belangrijk.
- De onderliggende samenhang mag daarbij niet worden vergeten.
- De komende tijd moet er meer worden ingezet op duurzame vormen van transport.

12.2 E-bikes en fietsen

- Het gebruik van ondermeer e-bikes heeft ertoe geleid dat steeds meer mensen, ook voor langere afstanden, gebruik maken van de fiets. Een goede zaak.
- Ouderen fietsen langer en mensen kiezen vaker voor de fiets als het gaat om woon-werkverkeer.
- *gewoon ge-DREVEN* vindt dat er goede en veilige fietsverbindingen moeten zijn.

12.2.1 E-bikes/fietsen en toerisme.

- o Uiteraard spelen de fietsvoorzieningen ook voor de gemeente, zeker in het buitengebied, als toeristische trekker een grote rol.
- o We willen het fietstoerisme verder stimuleren door meer mogelijkheden te bieden om te genieten van de natuur en de ver- en dorpsgezichten door bijvoorbeeld plaatsen van bankjes, oplaadpunten voor e-bikes (dit in samenwerking met de winkeliers en horecaondernemers).

12.3 De bereikbaarheid van de dorpen met het openbaar vervoer.

- *gewoon ge-DREVEN* vindt dat er op de vraag afgestemde openbaar vervoersvoorziening moeten zijn voor met name de kleine kernen.
- De buurtbussen voorzien in die behoefte.
- Mocht daarvoor aanvullende financiële middelen nodig zijn, dan zal *gewoon ge-DREVEN* zich hiervoor sterk maken.

12.4 Transferium.

- Om het aantal verkeersbewegingen op de hoofdwegen in onze gemeente terug te dringen, zullen we moeten komen tot een sluitend netwerk van transferia. Op alle hoeken van onze gemeentegrenzen wil *gewoon ge-DREVEN* een transferium.
- Transferia met voorzieningen als een openbaar toilet, en opbergmogelijkheden voor aankopen.

